Posamezna številka 1 Din.

Poštnina plačana v gotovini.

Leto X., št. 15. V Ljubljani, 14. aprila 1923.

V organizaciji je moč, koliker moči — toliko pravice

DELAVEC

Izhaja vsako soboto.

Stane posamezna štev. 75 p, mesečno Din 3·—, celoletno 35 Din. — Za člane izvod po 60 para.

Oglasi: prostor 1×55 mm 1·50 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine proste.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ)

Praznovanje 1. Maja.

Letošnje praznovanje proletarskega praznika mora biti najglasnejši klic proti reakciji in za politično in gospodarsko svobodo proletarijata.

Zato bodo naše organizacije praznovale ta praznik čim slovesnejše. Tudi »Zveza neodvisnih organizacij« nam je poslala dopis, da želi z nami skupno praznovati naš skupni praznik.

Plenum Strokovne komisije, ki bo zboroval dne 15. t. m. bo skupno praznovanje gotovo odobril.

Vse naše organizacije naj izvolijo takoj majske odbore, ki naj pripravije vse za čim slovesnejši nastop.

V krajih, kjer se nahaja več podružnic naših organizacij, naj stvorijo skupen majski odbor.

V onih krajih pa, kjer imajo tudi »Nezavisni« svoje organizacije, naj pa naš majski odbor stopi v zvezo z njihovimi organizacijami, in naj se dogovori vse potrebno za skupno praznovanje.

Po govornike pa pišite na Strokovno komisijo za Slovenijo, Šelenburgova ulica 6./II. Ljubljana.

Shode prijavi oblastem vsak majski odbor sam.

V one kraje, kjer organizira proslavo 1. maja politična stranka, tja bo pa ona poslala svoje govornike.

Ustvarjajoče delo in malomeščansko kritikarjenje.

Slovenci smo narod velikih besed in majhnih dejanj. Vse velike probleme, ki jih po drugod rešujejo na univerzah, na strokovnjaških zborovanjih, na sejah in na shodih, vse to rešujemo pri nas pri kapljici rujnega vinca. Vse govorjenje, ki služi drugim za iskanje prave poti, se vrši pri nas za razvedrilo in kratek čas.

Same besede in besede brez dejanj!

Pa drugod se tudi kregajo za to ali drugo stvar, a potem ko so v debati drug drugega prepričali, ali pa pridobili vsaj večino za dotično stvar gredo potem na delo in skušajo dotično stvar tudi izvesti v življenje.

Pri nas pa ne tako. Danes se kregamo o eni stvari — jutri pa vzamemo zopet kaj novega, ker nas staro nič več ne zanima.

Tako pretekajo dnevi, tedni in leta, mi pa ostajamo stari Janezi, ki čakajo s prekrižanimi rokami, eni, da jih bo rešil Rim, drugi Moskva, tretji London in četrti Amsterdam.

Če pa pride kdo, ki hoče res kaj delati in ki nam pove, da se bo moral pastir truditi, če bo hotel postati kovač, takrat pa zakričimo, da je diktator ali terorist, ki hoče komandirati.

Nas ne briga, če je tako pojmovanje ugnezdeno v meščanskih vrstah. Meščani naj sami gledajo kako se bodo izkopali iz otroških čevljčkov. Mi pa, ki se prištevamo članom razrednih bojnih organizacij, moramo pa skrbeti, da tako ideologijo iz naših vrst čimpreje s korenino vred krujemo.

Razredne organizacije imajo v programu spremembo družabnega reda. Na mesto današnje zasebne (privatne) lastnine hočejo postaviti družabno lastnino. V novem družabnem redu ne bo smel nihče reči, to je moje in to je tvoje, temveč bo rekel — to je naše.

Jasno je torej, da bodo morali oni ljudje, ki so si nadali to nalogo, premagati silne ovire. Če bodo pa to hoteli, pa ne bodo smeli biti tako pomehkuženi kakor so tisti, ki vzdržujejo današnji družabni red. Biti bodo morali boljši, krepkejši in vztrajnejši. To je pogoj, in če tega pogoja ne bomo izpolnili, ne bo spremembe in ne bo nikoli boljše kot je sedaj.

To je torej vzrok, da zahtevamo, da naj bo proletariat boljše vzgojen in bolj požrtvovalen in discipliniran, kot je meščanski svet.

Seveda ni mogoče vsega tega, kar v eni noči izvesti. Ni mogoče zahtevati, da bi se človek kar črez noč spremenil. Stara navada je železna srajca. Tudi s tem morajo računati tisti sodrugi, ki žele hitrejšega napredka. In boljše je napraviti danes samo en korak in jutri zopet enega, kakor napraviti danes dva naprej in jutri tri nazaj.

Napačna je šola onih, ki mislijo, da je dovolj, če je le mala četica onih, ki korakajo k svojemu cilju. V izrednih časih ob razsulu ali sličnih pojavih je resnica, da mnogokrat zadostuje par bistrih glav in energičnih src. Če pa v normalnih ali vsaj polnormalnih časih tako dela je pa posledica vedno ta, da dotični, ki hitrejše korakajo, zgube vez z maso (individualizem), se zalete ob ovire, za katere so prešibki, dožive poraz, povrh pa ostane še masa brez tistih elementov, ki jo navajajo k napredku.

Zato je treba združiti oba ta dva elementa in delavsko gibanje bo zopet ozdravljeno in usmerjeno k napredku.

Mislimo, da so nas sodrugi na levi in desni razumeli, kaj hočemo.

Hočemo konstruktivnega dela in odpraviti malomeščansko čvekanje.

Nacionalna ideja v službi kruhoborcev

V Strojnih tovarnah v Ljubljani je bil zaposlen inž. Heller, ki je bil rodom Prus. Njegovo obnašanje napram delavstvu, zlasti pa napram uradništvu je bilo v mnogih ozirih grajevredno.

Ker se to njegovo obnašanje kljub večkratnim opominom s strani kovinarske organizacije ni spremenilo, so zaupniki Osrednjega društva podali pri vodstvu pritožbo, ter zahtevali naj se napravi temu početju konec.

To priliko so pa izrabili nekateri uradniki te tovarne, ki so se zavzemali za mesto, ki ga je zavzemal omenjeni inž. Heler, ter so naščuvali nekaj mladih študentov-Orjunašev, naj Hellerja s silo odstranijo iz pisarne. In res je zgodilo, da je pretekli ponedeljek prišlo popolnoma nepričakovano v tovarno nekaj teh mladeničev, ki so omenjenega gospoda odstranili iz pisarne. Pri tem so pa navajali, da so to storili radi tega, ker je ta gospod žalil narodni čut uradništva in delavstva.

Mi nimamo vzroka braniti g. Hellerja, ker smo bili sami na tem, da pri vodstvu tovarne dosežemo njegov odpust. Vendar pa moramo ugotoviti, da ni resnica, da bi bil omenjeni koga nacionalno žalil, temveč je imel to napako, da se je s preveliko vnemo trudil povečati profit naših slovenskih kapitalistov in je pri tem neusmiljeno in robato priganjal ljudi k garanju.

Drugič pa povemo na ves glas, da ne bomo dopuščali nikomur izven v tovarni zaposlenih, da bi se vmešaval v notranje razmere v tovarni.

Osred. društvo kovinarjev ima v tovarni večino organiziranih, zato naj vsakdo, ki v tovarni ni s čem zadovoljen, naznani to naši organizaciji. To je veljalo do sedaj za krščanske socialce, za narodne socialce, za nezavisne in bo veljalo tudi za Orjunaše. Če se pa Orjunaši tej demokratični večini ne bodo pokoravali, bo pa kovinarska organizacija znala tudi proti tej manjšini uveljaviti svoje demokratično načelo.

Kovinarska organizacija nima nič proti narodno zavednim uradnikom ali delavcem, da bi se pa z narodnostjo delala kupčija za boljše službe, tega pa resna delavska organizacija, kakor je O. D. K. ne bo nikdar dopustila.

Kar se pa tiče vesti, ki jo razširjajo nekateri, da bo prišel g. Heller zopet nazaj v službo, pa izjavljamo, naj sedaj, ko je že zunaj, kar lepo tam ostane in naj si med tem časom, dokler si ne preskrbi nove službe, odvadi dosedanjega načina občevanja z ljudmi.

Vesel pojav.

V nedeljo 8. aprila 1923 se je dogodil v Celju dogodek, ki bo z zlatimi črkami zapisan v zgodovino delavskega gibanja Slovenije.

Združile so se tri socialistične struje (Mariborčani, »Rdeči Prapor« in »Naprej«) v veliko socialistično stranko Jugoslavije.

Nikdar se nismo hoteli vmešavati v notranje razmere proletarskih političnih strank, ker se zavedamo, da imajo strokovne organizacije v delavskem gibanju svoj poseben delokrog.

Dolžni smo pa kot vestni poročevalci zabeležiti vse, kar se v delavskem gibanju pomembnejšega zgodi. In tak velevažen dogodek se je dogodil preteklo nedeljo v Celju.

Po dolgotrajnem in mučnem medsebojnem boju so se sešli v nedeljo zastopniki vseh treh proletarskih struj SSJ, da se porazgovore o zopetnem zedinjenju v enotno politično organizacijo.

Na ta sestanek so povabili tudi zastopnika naše »Strokovne komisije, ki naj bi kot nepristranska oseba pomirjevalno vplival na navzoče delegate. Predsednik Strok. komisije s. Svetek je na tem sestanku navzoče zastopnike vseh treh proletarskih struj takole nagovoril:

Cenjeni sodrugi! Naša Strokovna komisija sicer ni strankarska institucija vendar ugotavljam, da so pripadniki vseh na tem sestanku zastopanih skupin obenem člani naših strokovnih organizacij. In kakor nimam posebnega pooblastila od Strokovne komisije, tako sem po drugi strani prepričan, da bo S. K. odobrila mojo izjavo, da v njenem imenu iskreno pozdravljam vsako delo, ki ima namen združitev proletariata v enotno falango. Svetujem vam, da ne razglabljate po preteklosti, da ne odpirate ran, temveč da pozabite, kar je bilo in greste takoj na delo, da doženete, kako bi bilo mogoče doseči čimprejšnje združenje, ki je proletariatu zelo potrebno. Jaz vas še enkrat zagotavljam, da vam bo proletariat, če ga privedete do enotnosti trajno hvaležen.

Poslanec s. Nedeljko Divac, ki se je udeležil tega sestanka kot zastopnik glavnega odbora SSJ, je v daljšem govoru prikazal potrebo zedinjenja, ter istotako pozval navzoče sodruge naj ne brskajo po preteklosti in naj skrbe za bodočnost proletarijata.

Nato so se prijavili k besedi ss. F. Uratnik, Eisinger, dr. Korun, Franjo Koren, Jeram, Petejan in Golmajer, ki so se v bistvu vsi izrekli za zedinjenje. Na koncu je v imenu Mariborčanov stavil s. Petejan pismen predlog (ki bo v pol. časopisju objavljen) ki vsebuje točke, da se takoj ustavi časopisen boj, da se izvoli skupen odbor, ki ima nalogo sklicati v teku dveh mesecev kongres, na katerem naj se izvrši popolno zedinjenje proletariata v SSJ.

Predlog je bil od vseh navzočih zastopnikov soglasno sprejet in s tem je bil prvi korak k zedinjenju napravljen.

S kovinarskega kongresa.

Na dnevnem redu letošnjega kongresa je bila tudi točka: delo za enotno kovinarsko organizacijo v Jugoslaviji. Bila je to ena najvažnejših točk letošnjega kongresa in je vzbudila med kovinarskim delavstvom mnogo zanimanja in diskusije. Referiral je k tej točki s. France Svetek, ki je podal sledeče poročilo o zedinjevalnem delu v preteklosti in o smernicah tega dela v bodočnosti:

Pri delu za zedinjenje kovinarjev cele Jugoslavije je bila kovinarska organizacija postavljena pred vprašanja, ki jih ni mogla meni nič tebi nič kar prekoračiti. Mnogo pa je zedinjevalno delo oviralo in onemogočavalo neprestano sklepanje kolektivnih pogodb. Sestave teh kolektivnih pogodb so vzele toliko časa, da je pravo organizacijsko delovanje zaostajalo. Aparat pa, s katerim je razpolagala kovinarska organizacija, je zadoščal komaj za delo pri mezdnem zboljšavanju kovinarskega delavstva. Največ pa je seveda pri tem trpelo delo za ujedinjenje, ki bi tudi zavzelo mnogo časa. Tudi je treba za

pametno in trezno delo komisij, ki bi stavile pametne predloge, za komisije pa je treba časa in denarja. Samo iz teh razlogov se ujedinjevalno delo ni vršilo znotraj naše organizacije, temveč izven nje. To delo izven naše organizacije pa je bilo zelo čudno in naš centralni odbor je bil ponajvečkrat pri tem delu le napadan.

Delo za zedinjenje mora biti delo in plod pameti, a ne srca. Da bi se n. pr. pri zedinjenju z bratskimi organizacijami na jugu razbile naše organizacije, to bi bilo zelo čudno zedinjenje. Leta 1920 se je vršil tivolski kongres, ki je formelno zedinil kovinarje Jugoslavije. Tudi je sprejel tozadevne sklepe, ki jih bomo mi brez dvoma dosledno izvajali.

Današnje stanje zedinjevalnega vprašanja pa je sledeče: refleks tega kongresa je brez dvoma refleks volje članstva. Sklepi tega kongresa nam bodo vsem sveti. Kovinarski proletariat ima iz preteklih let precej izkušenj; kovinarji hočejo danes zedinjenje, hočejo pa tudi organizacijo, ki bo slonela na modernih pridobitvah naše dobe. Na tivolskem kongresu smo se pridružili kot samoupraven del Savezu metalcev (kovinarjev) Jugoslavije. Proti temu zedinjenju nismo storili do danes niti enega koraka še. **Trdimo pa lahko smelo, da** je bil ta kongres bolj kongres posameznikov, ki so imeli vsak svoje politične instrukcije.

Na zagrebški kongres smo šli nekoliko nepripravljeni, ker smo se ravno tisti čas utapljali v velikem delu.

Prepričani pa smo in za to prepričanje se bomo tudi borili, da je samouprava posameznih pokrajin nujno potrebna.

Vrhovna inštanca naj izvršuje in nadzira le enotne akcije, ostalo organizacijsko delo pa naj vodijo organizacije v posameznih pokrajinah le samo. Stavka, ki jo n. pr. podpirajo kovinarji cele Jugoslavije, je mnogo uspešnejša, čim več bojnih sredstev imajo stavkujoči. Pri naših akcijah v Sloveniji smo bili naslonjeni sami nase. To je bilo za organizacijo mogoče dobro, ker smo s tem okrepili in preizkusili moč naših vrst.

Nasprotno pa smo podpirali slovenski kovinarji tudi bratske organizacije na jugu; tako smo prispevali gmotno pri bjelovarski stavki in smo poslali stavkujočim nekaj tisočakov. S tem pa smo istočasno vršili delo, ki ga je sklenil in odobril tivolski kongres.

Zedinjevalno delo je treba gledati izključno le s strok. stališča. Med tem, ko smo kovinarji v Sloveniji popolnoma enotni, dasi imamo toliko političnih struj, se vrši na jugu še vedno boj med posameznimi kovinarskimi organizacijami. Obe organizaciji pa imata pomešane elemente od katerih streme eni za Moskvo, drugi pa za Amsterdamom. Vprašanje zedinjenja je prineslo v organizacijo torej veliko nejasnosti. Zlasti pa še radi tega, ker debata za katerokoli internacionalno orientacijo, še ni bila otvorjena. Nevednost in pristranost pa kvarita jasnost na internacionalno orientacijo. Debato o teh vprašanjih bo spravila na dnevni red še-le moč od spodaj navzgor. Pri tej debati bodo važna predvsem vprašanja taktike, ker imamo dve poti do enega cilja.

Za Amsterdam pravijo, da je zbirokratizirana internacionala. Če so tu kaka sporna vprašanja, tedaj je predpogoj, da bo imela vsaka diskusija kak uspeh in sploh tudi pomen, da delamo pri tem s pametjo. Jasno je danes, da delavski pokret dveh internacional ne bo prenesel in zato je treba debato otvoriti, da si bo proletariat na jasnem.

Pri nas pa je debata o tem vprašanju internacionalne orientacije zelo otežkočena oziroma sploh onemogočena: radi zakona o zaščiti države. Samo radi tega jugoslovansko delavstvo ne more priti v čiste vode.

Kakor pa bo kongres sklenil, tako bo seveda morala organizacija spremeniti internacionalno smer. Ako bo pa večina nekaj sklenila, se mora temu večinskemu sklepu manjšina pokoravati, kajti to je bistvo proletarsk edemokracije. **Vprašanje internacionalne orientacije je v danih razmerah, ki vladajo pri nas najbolj otežkočuje zedinjevalno delo.**

Na jugu to vprašanje ni tako važno, taktična vprašanja in vprašanja internacionalne orientacije so nekoliko bolj postranska, ker je nastal spor na jugu mnogo bolj radi nekakega mladinskega pokreta.

Obsojamo zlorabljanje instinkta delavskih mas. Simbol delavskega pokreta naj ne služi za navduševanje to se pravi: masa naj ne koraka z zaprtimi očmi za rdečo zastavo. Ljudje, ki hočejo to napačno taktiko odpraviti in dosedanje napake tvorijo takozvani mladinski pokret.

V naši državi vladajo danes izredne razmere, delavsko gibanje je buržoazija pritisnila k tlom, zato bi bila lopovščina, če bi se javno v časopisu napadlo katerokoli internacionalno orientacijo, ki se radi izrednih zakonov braniti ne more.

To, kar sem tu navedel, je bistvo pokreta na jugu. Govoril sem z zastopnikom podsaveza metalcev (kovinarjev) Jugoslovije, ki je izjavil, da se docela strinja z našim gibanjem in stoji glede internacionalne orientacije na istem stališču, kakor mi: da se razprši že vendar enkrat nejasno in težko ozračje.

Vprašanje samouprave pri nas ni več sporno. Stojimo vedno na stališču, da se centralistični aparat vedno polagoma zbidokratizira in onemogočuje potem vsako organizacijsko delo. Hočemo, da rešuje vse manjše akcije samoupravni del saveza, za večje akcije pa sklepa in daje smeri centrala.

Takozvano »mahersko« zedinjenje mi odklanjamo in ga ne bomo nikdar priznavali in zagovarjali. Dokler proletariat na jugu ne uvidi potrebe samouprave, toliko časa se ne bomo zedinjevali. Za nas to ni vprašanje denarja, temveč tu odločuje drug moment: **gospodarsko vprašanje.** Kaj ima proletariat od tega, če mu centrala napravi in reši vse organizatorične naloge. S tem bi se le oddaljevalo proletariat od končnega cilja. **Sklepi, ki niso prežeti od delavskih mas, nimajo smisla in ne morejo roditi kakih uspehov.** Dovolj jasno nam priča o tem dejstvu izbruh svetovne vojne l. 1914. Stojimo pa na stališču, da je vse vprašanje diskusije. Medtem ko stara socialistična šola ni stala na stališču debate, stoji nova šola na stališču debate, ki se jo mora udeležiti predvsem delavska masa sama.

O potrebi samouprave nam dovolj jasno govori zgodovina sama: Združene države, današnja Rusija itd. to so najlepša zgledi, kako rešujmo vprašanje samouprave in centralizacije.

Pri tej debati pa naj ne odločuje srce, temveč pamet. Debata pa delavstva ne sme razdvajati, kajti to so notranja vprašanja organizacije, ki more tvoriti na zunaj obroč enote.

Hočemo pa, da se vprašanje samouprave reši z debato, ki naj bo plod daljšega časa. Pri tem vprašanju pa naj pomaga reševati živo življenje, a ne papirnate resolucije.

Po zaslišanju tega referata predlagam, da sprejme kongres sledečo resolucijo, ki jo bom delegatom od točke do točke tudi natančno pojasnil. (Čita resolucijo od točke do točke).

RESOLUCIJA

za zedinjenje kovinarjev Jugoslavije.

1. Skupščina odobrava nastop delegatov O. D. K. na zagrebškem kongresu, ter izreka ponovno svojo neomajno voljo po združenju vseh kovinarjev v enotno organizacijo.

2. Priznavamo sklepe tivolskega kongresa zedinenja 1. 2. in 3. oktobra l. 1920 v Ljubljani in čutimo dolžnost povdariti, da bomo te sklepe brezpogojno vpoštevali.

3. Naše razmerje do »Saveza metalcev (kovinarjev) Jugoslavije« je določil skupni zedinjevalni kongres l. 1920 in smatramo, da naše zedinjenje ni bilo sklenjeno na odpoved. — Smatramo se torej za samoupraven del »Saveza metalcev-kovinarjev Jugoslavije«.

4. Življenjsko važno vprašanje kovinarjev iz cele države je zedinjenje v enotno organizacijo, zato ne bomo zamudili nobene prilike, da blagodejno vplivamo na upravo »Saveza metalcev-kovinarjev Jugoslavije« in na upravo »Centr. pododbora Saveza metalcev-kovinarjev v Beogradu«, da se nastali spor ublaži, ter privede članstvo v enotno in močno organizacijo, ki je kovinarskemu proletariatu brezpogojno potrebna.

5. Kot bazo za zedinjenje vseh kovinarjev v eno organizacijo smatramo:

a) strankarska neodvisnost organizacije.

b) upoštevanje volje članstva izražene na statutarno priznanih forumih.

c) popolna svoboda izražanja misli.

d) proporcionalno zastopstvo.

6. Iste metode, ki jih bomo uveljavljali pri odstranitvi spora med obema organizacijama na jugu bomo uveljavljali tudi v Sloveniji.

a) skušali bomo preprečevati vsak razkol z omenjenimi načeli.

b) onim sodrugom, ki se še iz katerikoli vzrokov ne nahajajo v naši organizaciji, zagotavljamo, da bomo tudi napram njim spoštovali v točki 5. našteta načela tako, da bodo imeli tudi oni v organizaciji iste pravice in seveda tudi iste dolžnosti, kot jih ima sedanje članstvo.

7. Točke v internacionalni orientaciji bo znova obravnaval skupni kongres kovinarjev iz cele države. Do tedaj pa ostane v veljavi tozadeven sklep tivolskega kongresa iz leta 1920.

8. Zgradba enotne kovinarske organizacije se more po našem najglobokejšem uverjenju zgraditi le na ta način, da se ustvari organizaciji enotno vodstvo, posamnim delom organizacije naj se pa zagotovi čim širše samoupravo.

9. Pooblaščamo centralni odbor O. D. K., da stori vse korake, ki bi privedli do čimprejšnjega zedinjenja vseh kovinarjev po smernicah resolucije.

*

Socialna politika.

V zaščito gospodarstva.

Pod tem naslovom je prinesel »Slovenski Narod« dne 5. aprila 1923 neresničen in naravnost bedasti poziv Akcijskega odbora občega privredničkega Saveza v Jugoslaviji.

Ta privrednički Savez je namreč trdno prepričan, da je kriva gospodarske krize v naši državi edino-le socialno-politična zakonodaja, specielno pa še zakona o zaščiti in zavarovanju delavcev.

Zlo, ki ga je rodila socialno-politična zakonodaja v gospodarskem pogledu, pa še povečava »pristrano, le interesom delavstva namenjeno« delovanje ministrstva za socialno politiko — tako misli osješki privrednički Savez. Kako mislijo kapitalisti v splošnem?

Proletarijatu je prav, da so vrgli delodajalci krinko s sebe in da so se predstavili svetu v oni obleki, ki jo nosi izkoriščevalec delovne sile.

Odpor proti socialno-političnim pravicam delavstva so poostrili med delodajalci pravilniki, ki jih je izdelalo ministrstvo za socialno politiko in o katerih so razpravljali i delodajalci i delojemalci na dveh anketah, ki sta se vršili v Beogradu.

Zakon o zaščiti delavcev predvideva te pravilnike. In sicer oni zakon, ki so ga predelali in po svoje prikrojili baš oni ministri, ki so bili v bivši vladi predstavniki teh »privredničkih« krogov.

Zato pomenja ta zakon o zaščiti delavcev za delavstvo nezadovoljive in nezadostno rešitev njegovih socialno-političnih pravic. — Kljub temu pa je poskusilo ministrstvo za socialno politiko ta v zakonu normirani minimum socialno-političnih pravic okrniti še potom izdelanih pravilnikov. In izpreminjevalni predlogi, ki so jih stavili delojemalci na teh enketah, so usmerjeni ravno za tem, da se varuje zakon, izdelan po kapitalističnih predstavnikih. Če bo zato ministrstvo uvaževalo te predloge, bo samo popravilo zagrešene kršitve zakona, ne pa ugodilo kakim »nevarnim« delavskim zahtevam.

Umevno je, da narašča ofenziva kapitala in da zavzema boj med delom in kapitalom vedno ostrejše oblike. — Ministrstvo, ki hoče varovati zakon, dela to v interesu kapitala, ker ve, da bi revolucionarni proletariat sicer vedel za dvigajočo se reakcijo drugačnih zdravil in lekov.

Delodajalci bodo seveda v tem vprašanju »klasno solidarni«. — Prav tako solidaren pa bo tudi proletariat pri obrambi uzakonjenih in zahtevi novih socialno-političnih pravic.

Kovinarska stroka.

Bolniške podpore. Kongres kovinarjev, ki se je vršil na velikonočne praznike na Jesenicah je sprejel nov pravilnik, ki vsebuje nekaj novih določb. Najvažnejša izmed teh je odprava rednih bolniških podpor. Iz blagajniške statistike (glej današnjo tabelo) je razvidno, da vzamejo bolniške podpore 14 odstotkov dohodkov, med tem ko so ostale redne podpore (brezposelna, potna in pravovarstvena) jako malenkostne. Ker pa so sprejemali bolniško podporo samo oni člani, ki so zaposleni v plavžarskih podjetjih, so bile izdane te podpore v veliki meri na račun članov, ki ne reflektirajo na bolniško podporo. Teh članov je skoro dve tretjini. Zato so nekateri delegati zastopali mnenje, naj sprejemajo bolniške podpore vsi člani, ali pa nihče. Izdajati bolniške podpore vsem članom pa je nemogoče, ker bi s tem Osred. društvo kovinarjev ne bilo več bojna organizacija, temveč navadna zasebna bolniška blagajna, ter bi tudi izdatki presegali dohodke. — Največ razumevanja za to so pokazali delegati z Jesenic, kjer je polovica članov pri bolniškem skladu, ki so predlagali, da se redne bolniške podpore odpravijo. Predlog za odpravo bolniške podpore je bil nato z nadtričetrtinsko večino sprejet.

Muta. Dne 8. aprila se je vršil redni občni zbor podružnice kovinarjev in sorodnih strok na Muti, na katerem so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik: Vinko Podržan, namestnik: Josip Ott, tajnik: Josip Orosel, namestnik: Josip Ott, blagajnik: Jurij Srebotnik, namestnik: Feliks Jamernik, za zaupnike: Alojzij Podpečan, Ivo Wankmüller, Franjo Hude, Ivo Skacedovnik, Franja Niklaužina, August Preglau, Vinko Porta, Josip Ott, in Josip Kresnik. V odbor: Josip Ulčnik, Fridl Tratnik, Aleks Schauta, za preglednike: Ivan Wirtnik in Rupert Kumpler.

Stavka kovinarjev nemške Štajerske. Kovinarji v nemški Štajerski so stopili v stavko, ki zavzema vedno večje dimenzije, tako, da se danes nahaja v stavki že nad 2000 kovinarjev. Tovarne imajo dnevno 72 milijonov nemško-avstr. kron škode. Stavka bo usodepolna zlasti ker so v stavko stopili istočasno tudi rudarji.

Mezde dunajskih kovinarjev. Po zadnji pogodbi med dunajskimi delodajalci in dunajskimi kovinarji, ki jih zastopa avstrijska kovinarska zveza, imajo kovinarski delavci sledeča zboljšanja: 1. vsi delavci in delavke imajo 4000 odstotno draginjsko doklado na temeljne mezde pred vojno (dosedaj 3800%); 2. poleg tega dobe delavci in delavke doklado na uro: delavci nad 22. letom starosti 2000 avstr. kron (dosedaj 1900); delavci pod 22. letom (brez mladinskih delavcev) 1200 kron (dosedaj 1140); delavke po 1000 (dosedaj 900 kron), vajenci 600 avstr. kron (dosedaj 570).

Kemična stroka.

Pozor! Steklarji v Straži pri Rogatcu se nahajajo v stavki za zboljšanje njih mezdnega položaja. Delavci te stroke, ne iščite dela v steklarni Straža. Dalje se nahaja v mezdnem gibanju delavstvo: tovarne papirja v Vevčah, Medvodah, Goričanah, Radečah in Sladkem vrhu ob Muri, cementne tovarne v Mojstrani, kemične tovarne v Mostah in kemične tovarne v Libojah. Delavstvo, ki je brez dela, naj ne išče v zgoraj omenjenih tovarnah dela.

Celje-Pečovnik. Dne 7. aprila se je vršil strokovni sestanek zaposlenih delavcev apnenice v Pečovniku, katerega se je udeležil s. Rejc, ki je priporočal ustanovitev podružnice kemičnih delavcev v Celju. K tej podružnici naj bi se pridružili sodrugi iz kemične tovarne in mestne plinarne, ki pa danes žalibog nimajo med seboj sodrugov, ki bi hoteli voditi samostojno celjsko podružnico. Sodrugom v apnenici pa svetujemo, da sklicujejo strokovne sestanke in shode, katerih se pa morejo tudi točno in polnoštevilno udeleževati.

Medvode-Goričane. V nedeljo, dne 15. aprila popoldne se bo vršil strokovni shod zaposlenega papirniškega delavstva papirnice Medvode-Goričane ozir. članov in članic Osred. društva kem. del. imenovane podružnice. Začetek točno ob 2. uri popoldne. Sodrugi in sodružice, pozivljamo vas, da se strokovnega shoda polnoštevilno udeležite. Nihče izmed vas naj ne manjka.

*

Monopolska stroka.

Resnice se bojo! V torek 10. t. m. so sklicali »krščanski« socialci v gostilni Rupar javen shod tobačnega delavstva. Kot govornika na shodu sta bila naznanjena g. duhovnik Smodej in poslanec SLS g. Kremžar.

Ker so bile na dnevnem redu shoda tudi mezdne zahteve, se je shoda udeležilo tudi večje število naših sodrugov in sodružic, ki so na shod povabile tudi zastopnika Strok. kom. s. Svetka, ki je imel nalogo podati mnenje v Savezu organiziranega delavstva k tem mezdnim zahtevam.

Gosp. Kremžar je začel takoj v začetku svojega govora udrihati po naših sodrugih in po organizaciji. — Očital je delovanje Ant. Kristana, če ravno dobro vé, da se Kristan v strokovnih organizacijah sploh ni udejstvoval in da od l. 1914 sploh ni bil član nobene naših strokovnih organizacij. S svojim nastopom je pa izzval silno ogorčenje navzočega delavstva in šele na obljubo, da bo dobil besedo tudi zastopnik Strok. komisije, so se duhovi pomirili.

Nato je govoril g. Smodej, ki bi imel popolen mir, če bi istotako ne izzival. Končno je predložil nekako skrpucano spomenico, ki ni nič druzega kakor slab prepis naše, ki je že vložena in za katero se vrši po celi državi po vseh tobačnih tovarnah vroč boj med delavstvom in med Upravo monopola.

Na koncu njegovega govora, ko bi se morala vneti o spomenici debata, da je mogoče povedati, kaj je v njej slabega ali dobrega, so pa g. klerikalci prav po figarsko zaključili shod, ker so se bali, da bi jim sodrug Svetek ne **dokazal**, da so oni tisti, ki razbijajo edinstveno organizacijo, ki se nahaja sredi boja za zboljšanje delavskega položaja, dočim oni sklicujejo zakotne shode, na katerih hočejo sprejemati separatistične mezdne zahteve, ki niso nič druzega, kot vaba za SLS.

*

Vsakemu pametnemu delavcu ali delavki je jasno, da imajo vse tobačne tovarne v državi samo enega gospodarja in da nič ne pomaga če vlože delavci iz samo ene tovarne spomenico.

Če torej hočemo, da bo imela spomenica kak uspeh, mora stati za njo delavstvo iz vseh tobačnih tovarn v državi. To je pa mogoče izvršiti le oni organizaciji, ki ima po vseh tovarnah svoje članstvo. In taka organizacija je naš »**Savez monopolskih delavcev**«.

Zato je pa razbijač enotnosti vsakdo, ki odtegnje delavstvo pod krinko vere ali narodnosti. Naš Savez nikomur ne prepoveduje njegove vere ali narodnosti, ker je razredna organizacija, ki vodi razreden boj revežev proti bogatinom. In v tem boju je razdeljeno ljudstvo ne po veri ali narodnosti temveč: **delavno ljudstvo v enem in kapitalistični postopači na v drugem taboru.**

To gospodje klerikalni kolovodje sami dobro vedo, a boje se, da bi tudi njihovi zapeljanci tega ne zvedeli. Zato so zaključili shod, da bi jim s. Svetek ne potegnil krink raz obrazov.

Pa se še vidimo, kajti naša organizacija bo v najkrajšem času sklicala svoj shod in na tem bomo pa obračunali. Že naprej pa lahko zagotavljamo, da bodo tudi krščansko socialni delavci na našem shodu smeli govoriti, ker mi se pa resnice ne bojimo.

Krščanskim socialnim kolovodjem bije v tobačni tovarni zadnja — ura. Resnica zmaguje!

Dopisi.

Litija. Naša topilnica se je popolnoma ustavila. Odpuščeni so vsi delavci razen strojnikov, vratarja in nekaterih uradnikov. Če pomislimo, da so bili mnogi izmed odpuščenih že 10, 20 in celo več let uslužbeni in da so si v tej dobi iztekli nekaj pravic na pokojnino, potem šele vemo, kakšen udarec bo to za tiste, ki si bodo morali na stara leta izžeti in izčrpani svojih sil, ko so pustili vso mladost v tovarni, sedaj iskati si druge službe.

Vemo, da jadikovanje nič ne pomaga, kajti taka je pač »pravica« v kapitalističnem družabnem redu. — **Vse** bolj nas pa jezi dejstvo, da nam nihče prav ne pove vzrokov, zakaj se je tovarna ustavila.

G. ravnatelj pravi, da radi tožbe, ki se že več ko dve leti vleče radi čebel.

Ko smo pa zadnjič odposlali deputacijo treh zaupnikov, katero je vodil s. Svetek na Pokrajinsko upravo, je pa rekel g. dr. Marn, da bi radi tožbe tovarna vseeno lahko obratovala, kajti ustaviti bi morala šele takrat, če bi tovarna tožbo v zadnji instanci zgubila, kar pa po mnenju strokovnjakov ni pričakovati.

Več kot gotovo je torej, da to ni pravi vzrok, temveč je verjetnejše, da je tovarna ustavila obrat vsled valutne krize, ki izvira iz pomanjkanja gotovine. Več pojasnil bi lahko dali gospodje pri Slavenski banki, katere last je topilnica. A oni molče, kajti kriza zanje ne obstoja. Oni so si rešili svoj kos mlečnega kruha.

Mogoče jim bo pa takrat nekoliko žal, ko bodo delavce zopet iskali, pa strokovno izvežbanih ne bodo našli, kajti ti se bodo raztepli po svetu za kruhom.

Lesce. Pri nas v tovarni verig smo bolj tihi ljudje in zato svet tudi malo ve kakšne ljudi imamo tukaj kot preddelavce, delovodje in uradnike. Prav značilen človek med vsemi temi je g. delovodja V. Ta g. V. je tako dober, prijazen in olikan, da mi delavci ne moremo razumeti, kje se je tako izobrazil.

On je namreč tako dober, da takoj obljubi in pokaže vrata, ako kak delavec ne piska v njegovo in podjetniško piščalko. V drugem oziru pa zna delavce obkladati s tako lepimi pritimki, da se mi taki izobrazbi ne moremo zadosti priučiti. Mi opozarjamo g. V., da je že dovolj dolgo med nami in mislimo, da je zadnji čas, da se privadi tukajšnjim odnošajem, sicer zna kaj hujšega doživeti; posledice naj si pripiše potem samemu sebi, ker to mora izginiti, da bi se delavce nazivalo s cigani in barabami. Ako je tako delal tam, kjer je bil poprej, mi tega ne razumemo kakš delavci so to bili, da so to teroriziranje mogli prenašati. Mi ga opozarjamo na to, da naša potrpežljivost mineva in se naj zaveda, da živi med gorenjskimi koreninami! — Delavci v Lescah.

*

Prosveta.

Barabija. »Jutro« št. 84. prinaša oceno Seliškarjevih pesnitev »Trbovlje«. V tej »oceni« pravi, da manjka pesmim — srca. Na koncu te ocene pa pokaže zakaj gre, kajti knjigo tako-le priporoča: »Kdor jo želi čitati ter jo potem postaviti v omaro, da mu bo tam za okras, naj jo naroči pri Slov. Socialni Matici v Ljubljani.«

Ni nam treba Seliškarjevih pesmi braniti, ker se branijo same. Vemo pa, da ne vplivajo na srce kakega malomeščanskega »pjomtarja« — ker ga nima, ker ga je podaril svojim predstojnikom ali pa zadušil v vinu in dimu kake »purgarske« beznice.

Gospod, ki je napisal oceno, naj nam prihodnjič napiše kaj o draginji koruze, fižola, ali kaj sličnega, ker je za to stroko gotovo tudi dobro podkovan.

Delavska ljudska visoka šola.

V Ljubljani se je na željo delavskih krogov ustanovila slično, kakor po drugih večjih krajih Slovenije, ljudska univerza, ki je namenjena predvsem delavstvu. Delo te univerze je namenjeno izrecno le delavstvu ter se bo oziralo le na njegove težnje in potrebe. Za letos je na dnevnem redu 10 predavanj, ki naj pokažejo delavstvu medsebojne vezi v kulturnem razvoju in ki imajo nalogo, poglobiti pojmovanje modernih kulturnih in znanstvenih pojavov. Predavanja so sledeče razporedena in bomo čas in kraj vsakega tudi v »Delavcu« za ljubljansko delavstvo naznanili:

1. **Proletariat in problemi njegove izobrazbe (8. aprila).**
2. Kulturni pomen dela.
3. Vsesplošni razvoj in njegove gibalne sile.
4. Razvoj orodja in tehnike do danes in vpliv iznajdb na ta razvoj.
5. **Vpliv razvoja tehnike na način proizvajanja in njegov razvoj.**
6. **Vpliv načina proizvajanja na razvoj družbe.**
7. **Razvoj države, njene oblike in vzroki tega razvoja.**
8. Umetnost in družba ter njune medsebojnosti.
9. **Delavec in umetnost.**
10. **Žena v toku razvoja.**

Delavstvo Ljubljane in okolice pozivljamo, da sledi našim naznanilom za predavanja in se omenjenih predavanj polnoštevilno udeležuje. **Predavanja se vrše vsako nedeljo v sborični dvorani Dež. dvora na kongresnem trgu, vsakokrat ob 9. dopoldne.**

Delavsko gibanje.

g **Krojaški pomočniki v Zagrebu stavkajo.** Stavki mariborskih krojaških pomočnikov je sledila v sredo 4. t. m. stavka zagrebških krojaških pomočnikov. Pri pogajanjih so zahtevali zastopniki organizacije 30 odstotkov povišanja plač. (Poleg tega še za posebna določena dela še doklado). Ker je krojaška sekcija Zveze obrtnikov zahteve odklonila in pristala le na 10 odstotno povišanje, kar so krojaški pomočniki odklonili, so isti stopili v stavko, ki se je razširila na prav vse krojaške delavnice.

g **Mezdno gibanje grafičnih delavcev na Dunaju.** 6. t. m. so stavili zastopniki grafičnih delavcev na podjetnike zahteve po 10 odstotnem zvišanju mezd, ker so se tudi življenjske potrebščine zvišale od zadnjega **mezdnega povišanja za 10 odstotkov.** Podjetniki so zahteve odklonili in bodo grafični delavci o tem sklepali na svoji konferenci.

g **Tudi dunajski lesni delavci v mezdnem gibanju.** Lesni delavci na Dunaju so sklenili nedavno kolektivno pogodbo, ki pravi, da se mezde morajo vedno prilagoditi cenam življenjskih potrebščin. Podjetniki so hoteli to pogodbo kršiti s tem, da lesnim delavcem niso hoteli priznati zahtev po zvišanju mezd, ko so se cene živil istočasno dvigale. Mezdna pogajanja so se razbila in bo o sporu sedaj odločala skupščina zaupnikov mizarjev in strojnih delavcev.

g **Svobodne strokovne organizacije in fašistične strokovne organizacije.** Fašistom so služile njihove organizacije v dosego državne oblasti. Ko so fašisti to dosegli se jasno vidi, da izredno težko zadržujejo delavske mase v svojih vrstah, ker jim niso dali to, kar so jim obljubili. V gibanju, ki hoče trajno vezati delavstvo z buržoazijo, se delavstvo ne more dolgo udejstvovati. Zato so pričeli italijanski fašisti novo taktiko: na eni strani zaposlujejo fašistične delavske organizacije pri sklepanju tarifnih pogodb, na drugi strani pa uduše vsak najmanjši upor nezadovoljnih fašistov — delavcev. To nam jasno dokazuje okrožnica generalnega tajnika zveze fašističnih udruženj, kjer pravi: 1. njim (fašist. strok. organizacijam) pripada pravica zastopati interese poklicov, izvedba tarifnih pogodb itd.; 2. strokovna zborovanja se vrše le v sporazumu in z dovoljenjem generalnega tajnika zveze; tudi volitve pokrajinskih tajnikov potrebujejo potrditev glavnega tajnika; okrajne tajnike se imenuje in predvideva od zgoraj (diktatura!); 3. v vseh gospodarskih vprašanjih, ki imajo kak političen pomen, se mora držati fašist. strok. organizacija navodil stranke in se morajo omejevati strogo le na gospodarsko stran vprašanja. Ta okrožnica pove vse bodoče gibanje fašizma: ali ostanejo fašist. strokovne organizacije privesek in sredstvo politične reakcije (v tem slučaju ne morejo računati nič več na oporo med delavskimi masami), ali pa postanejo prave strokovne organizacije (v tem slučaju morejo postati neodvisne od fašistične strankine organizacije in se otresti njene diktature ter se približati ostalemu delavskemu gibanju. Temu se vladni fašisti upirajo! Nedavno pa je Mussolini na protest socialističnih organizacij odgovoril, češ: social. strok. organizacije so v zvezi s socialistično stranko in socialistično internacionalo. Vlada hoče prisiliti socialistično delavstvo, da zapusti socialistične strok. organizacije in vstopi v fašistovske vrste. Tako se je v zadnjem času n. pr. zgodilo z železničarji, ko je vse železničarje — socialiste (komuniste) odpustila iz službe. Zato delavstvo ne spada v fašistične vrste. Pa tudi pri nas je isto. Delavstvo, ki išče utehe v fašizmu (Orjuni) bo razočarano. **Nacionalna fraza ne more rešiti socialnega vprašanja in gospodarskih vprašanj!**

g **Konferenca socialističnih strank v Parizu.** Meseca marca (20.) se je pričela konferenca soc. strank antantnih držav, ki je razpravljala o ruhrskem vprašanju in reparacijskem vprašanju. Sklepe konference je posebno odposlanstvo sporočilo socialno-demokratski stranki v Berlinu, kjer je prišlo do sporazuma. 30. marca se je konferenca v Parizu nadaljevala, ker se je dosegel z nemškimi socialisti sporazum in sklepala o skupnem delovanju in akcijah proti ruhrski zasedbi. Te sklepe bodo morale sporazumljene socialistične frakcije v teh deželah odobriti in nato spraviti v življenje.

Razno.

† **Julij Martov.** V sredo 4. t. m. je v zdravilišču v nemškem Schwarzwaldu umrl voditelj rusk. socialistov-menjševikov. Julij Martov je osebnost, ki je tesno spojena z zgodovino ruskega socializma. Dolgo dobo let je deloval z Leninom za uresničenje socialističnih idej. Oba preganjana od ruskega carističnega režima, sta potovala po domala celem svetu in na oba so vplivale okoliščine in razmere različno. Njiju skupna pot se je kmalu cepila in istočasno so se cepile tudi vrste zatiranega proletariata. V ruski revoluciji je Martov veliko sodeloval in mnogo delal za uresničenje proletarske demokracije. Proletarska bolezen (jetika) ga je potisnila v politično ozadje, kjer je pa do zadnjega delal za združenje razcepljenega svetovnega proletariata. Njegove zasluge za proletariat pa bo cenila zgodovina delavskega gibanja.

— **Rusija se pripravlja.** Ruska vlada je v zadnjem času baje naročila pri nemških in švedskih tvrdkah 3 milijone pušk in pri čeških tovarnah 125.000 pušk. Nadalje bo izdelala Nemčija za rusko armado 40 zrakoplovov. Meščanski časopisi se pri teh vesteh zgražajo, češ, Rusija se oborožuje. Jasno je, da imajo najmanj pravice zgražati se nad temi poročili. Sovjetska delegacija je predlagala na genovski mirovni konferenci in na moskovski razorožitveni konferenci, da se evropske armade zmanjšajo in razorože. Če tega kapitalistične vlade nočejo storiti, sovjetska vlada ne more gledati in držati rok križem in čakati, kdaj bo kak plačan general napadel in prekoračil rusko mejo. Sicer je pa ruska vlada znatno zmanjšala armado in njene stroške, kolikor je pač mogla v danih razmerah storiti. Sovjetska vlada je nadalje odobrila predlog Trockega, da se zgradi 8 križark, 30 rušilcev, 30 podmorskih čolnov in 4 oklopne ladje. S tem bo oborožena in pripravljena tudi ruska mornarica.

— **Tudi s terorjem vlada buržoazija.** Poročali smo zadnjič, da je dobila Romunija novo ustavo. To ustavo je romunska meščanska vlada vsilila ljudstvu takorekoč s silo. Opozicija v parlamentu je bila precej močna in vlada se jo je precej bala. Imela je tudi svoja zborovanja in svoje lokale, kjer je razpravljala tudi o novi ustavi. Pred hišo, kjer so se nahajali ti lokali, je v ustavnih bojih pripeljal neki general svoje vojake, ki so pripeljali s seboj brizgalnice z rezervoarjem 10.000 litrov vode. S temi brizgalnicami je prebil šipe oken in je na ta način brizgal vodo v lokale, kjer so se nahajali opozicionalni poslanci. Vodo je brizgal toliko časa, da je preplavil ves tamošnji trg in dotične opozicionalne lokale. To je dobro, da se s terorjem ne da dolgo vladati, ker »sve do vremena«.

— **Brezposelnost — pada.** Številke statistike brezposelnega delavstva kažejo v zadnjem času, da je doba največje krize brezposelnosti končana in da se brezposelno delavstvo sicer še zelo počasi vrača zopet v tovarne, ki sprejemajo in rabijo več delavne moči. Na Češkoslovaškem je še skoro 250.000 brezposelnih delavcev, na Ogrskem 950.000, na Dunaju samem pa še 100.000. Število brezposelnega delavstva znaša v večini dežel eno tretjino do ene polovice onega števila, ki je doseglo v največji krizi svoj višek. To pa velja za vse one dežele, kjer je gospodarska kriza našla svoj višek in se sedaj gospodarsko konsolidira in z njegovo konsolidacijo pada seveda tudi število brezposelnih. Jugoslavijo ta gospodarska kriza še ni zadela, mora pa jo na vsak način. Jugoslovansko delavstvo čaka prav gotovo še velika brezposelnost. Pripravimo se! Gorje onemu, ki ne bo pripravljen!

— **Angleški delavci za enotno internacionalo.** Zborovanje neodvisne angleške Delavske stranke se je pridružilo akciji Dunajske socialistične internacionale, da se ustanovi enotno mednarodno organizacijo, kateri se bodo pridružile vse delavske socialistične stranke.

Po svetu.

Nizozemske delavske stranke na levici.

1. in 2. t. m. so imele nizozemske delavske stranke kongres, ki je imel odločati o socialistični in internacionalni orientaciji nizozemskega socialističnega gibanja. Delavski zastopniki so se izrekli na kongresu z 99 proti 84 glasovom za moskovsko internacionalo. O sklepu kongresa bodo odločali in imeli končnoveljavno besedo člani organizacij. Ako se člani delavskih strank izrečejo za Moskvo, se stranke definitivno priključijo moskovski internacionali.

Češkoslovaška.

Nedavno so se vršile v Škodovih tovarnah v Plznu volitve obratnega sveta kovinarjev, ki so pokazale sledeč rezultat:

Socialni demokrati . .	4160	glasov
komunisti	2514	»
narodni socialisti .	1348	»
demokrati	249	»
krščanski socialisti . .	75	»

(mandatov je 20: socialisti 11, komunisti 6, narodni socialisti 3). — Cene življenskih potrebščin so z ozirom na to, da se je vrednost češke krone zelo dvignila, znatno padle. Vlada je iz tega razloga državnim nameščencem znižala plače; proti temu pa se državni uradniki upirajo. — Češkoslovaška vlada bo v kratkem izdala zlat kovan denar.

Španska.

Španija — dežela črnega klerikalizma in istočasno anarhizma stoji po precej burnem anarhističnem puču pred splošnimi reformami. Vlada je predložila na pritisk naprednih strank reformo volilne pravice, ki predvideva proporcionalno volilno pravico. Posebna pažnja bo posvečena socialnemu vprašanju. Priznane bodo strokovne organizacije. Z ozirom na žalosten finančni položaj dežele bo španska vlada pričela temeljito reformo v finančni politiki. — Zmanjšala bo kredite za vojsko in mornarico. Z ozirom na te izjave vlade so atentati, ki so bili do zadnjih dni na dnevnem redu, precej ponehali.

Angleška.

Ker hočejo železniške družbe na Angleškem znižati svojim uslužbencem mezde za 6 šilingov tedensko, preti nevarnost, da izbruhne splošna železničarska stavka. — Kongres novozelandske delavske stranke je sklenil, da se skuša otvoriti konferenco vseh delavskih strank angleškega imperija (tudi iz kolonij), ki bi naj ustvarile zedinjeno Delavsko stranko britske države, ki bi s tem povečala vpliv na zunanjo politiko Anglije. Kongres se je pridružil tudi protestu angleške Delavske stranke proti ruhrski zasedbi.

Socialisti v Stockholmu.

Pri občinskih volitvah v Stockholmu, ki so se vršile pred nekaj dnevi, so se končale s sledečim rezultatom: občinski svet ima 100 članov; od teh imajo:

socialisti	44	članov
konzervativci	40	»
liberalci	9	»
komunisti	7	»

Lenin.

V zadnjem času se širijo razne precej izmišljene vesti o Leninovi bolezni. Brez dvoma je Lenin težko bolan in je opustil svoje državniško delo. Meščanski listi prinašajo že komentarje o Leninovi smrti, da leži že na smrtni postelji obdan od sovjetskih vojakov in sam Trocki nadzoruje hišo, kjer leži Lenin. Takih vesti smo imeli že na tisoče in še vedno je Lenin živ. Neštevilno atentatov je bilo po poročilih iz finskega mesta Helsingsfosa napravljenih nanj, stokrat je bil že na smrtni postelji itd. itd. Kdo bi tem poročilom še kaj verjel. Lenin boleha na neki bolezni in čisto gotovo je, da ne bo večno živel, ampak zato se svet ne bo podrl.

Listnica uredništva.

Vsled preobilice gradiva smo morali izpustiti mnogo gradiva. Med drugim tudi odgovor na članek s. Mikiča »Amstredam ali Moskva«.

Pregled dohodkov in izdatkov

podružnic Osrednjega društva kovinarjev v mesecih januar in februar 1923.

Dohodki

Podružnica	Pristopnina in duplikati knjig Din	p	Od članskih prispevkov po 6 Din Din	5 Din Din	4 Din Din	3 Din Din	2 Din Din	1 Din Din	Razni Din	p
Jesenice	132	—		40	528	7785	3300	717	39	15
Ljubljana	105	—	2520	1720	2272	618	220	31	78	50
Celje	80	—	306	65	396	801	422	409	93	90
Javornik	24	—			1420	4254	782	104	—	80
Dobrava	72	—			112	174	1906	319	32	—
Kamnik	114	—	186	125	432	570	548			
Lesce	21	—	72	80	752	885	128	24	6	—
Štore	36	—		10	364	615	496	69	80	50
Tezno	60	—	132	625	468	966	326	116	—	30
Guštanj	30	—			260	1734	648	278	2	70
Muta	24	—				1749	1374	152	19	—
Litija (samo jan.)					8		372			
Pala	69	—				120	372	12		

Izdatki

Podružnica	Podpore: brezposelna Din	p	potna Din	p	bolniška Din	p	selilna Din	p	pogrebna Din	p	pravovarstv. Din	p	Osebam Din	p	Agitacija Din	p	Razni Din	p	Delež podružn. Din	p	Centrali poslano Din	p	Obvezni stroški v centrali: za list Delavec Din	p	Kvota Str. k. Din	p	Ostane za upravo in stavkovni skl. Din	p
Jesenice	90	—	55	—	2572	10							1000	—					1248	50	7441	80	3760	80	783	50	2897	50
Ljubljana	267	20	224	—															756	45	6316	85	1194	—	248	75	4874	10
Celje			100	—	227	—									133	50	50	66	239	90	1771	84	716	40	155	50	899	94
Javornik					1032	—			110	—									658	40	4784	40	1204	80	251	—	3328	60
Dobrava					636	—											10	—	251	10	1717	90	1079	40	224	87	413	63
Kamnik																	10	—	197	50	1767	50	1066	20	222	13	479	17
Lesce																			196	80	1771	20	414	—	86	25	1270	95
Štore					54	60											28	75	159	—	1428	15	265	20	55	25	1107	70
Tezno	794	—	112	—													81	—	263	30	1443	—	1120	80	233	50	88	70
Guštanj	792	—			937	60											33	—	292	—	898	10	830	40	173	—		
Muta					508	—	100	—											327	50	3882	10	829	20	172	75	2880	15
Litija (samo jan.)	42	—																	35	—	273	—	284	40	59	25		
Pala			25		81	60													57	30	396	10	183	—	38	12	174	98

Iskre.

Gotovo, razvoj tega sveta gre tudi brez tebe svojo pot. Tudi proti tvoji volji gre. Toda najmočnejši pravijo: Tudi od nas je mnogo odvisno, predvsem od nas delavcev.

Ali te ne mrzi, ko stojiš ob strani švigajočega plamena, ki posega v tvojo družino? Stopi do kovača usode, da te najde iskra, ko udari kladivo po nakovalu.

Ali se ne bojiš, da boš moral nekoč reči: Živel sem, da umrem, medtem ko so drugi ponosni v zavesti: Umrjem, ker sem živel?

Idi z nami, bodi naša opora proti nezavednim.

*

Rimski suženj je bil zvezan z verigami, mezdni delavec pa z nevidnimi nitmi na svojega lastnika. Samo da ni ta lastnik posamezni kapitalist, temveč je to kapitalistični razred. — (K. Marks.)

Prišel bo čas, v katerem bo samoobsebi umevno pripadal vsak delavec delavski organizaciji, da doseže svoj vpliv. Samo organiziranim delavcem pripada bodočnost sveta; oni bodo oznanjevalci novega časa, bojevniki za boljši in pravičnejši red vseh naših socialnih odnošajev, oni tvorijo temelj organizacije družbe, v kateri ne bo bodisi tlačenih in tlačiteljev, bodisi izkoriščevalcev in izkoriščanih. A. Bebel.

Čevlji domačih tovaren Peter Kozina & Ko z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)
Izdajatelj: Franc Svetek.
Odgovorni urednik: Ivo Meznarič.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

ROSIJA-FONSIER

ZAVAROVALNA IN POZAVAROVALNA DRUŽBA V BEOGRADU

Osnovni kapital 5,000.000 Din

Ravnateljstvo podružnice za Slovenijo v Ljubljani, Sodna ul. 2/I

Družba izvršuje zavarovanja vseh vrst:

1. zavarovanje proti požaru;
2. zavarovanje proti posledicam telesnih nezgod;
3. zavarovanje proti škodi po toči;
4. zavarovanje proti vlomu in tatvini;
5. zavarovanje vseh transportov;
6. zavarovanje jamstvene dolžnosti;
7. vseh vrst zavarovanj življenja pod najugodnejšimi pogoji;
8. zavarovanje stekla.

Glavna zastopstva se nahajajo v vseh večjih krajih.